

Štefan Papčo

*1983, Ružomberok

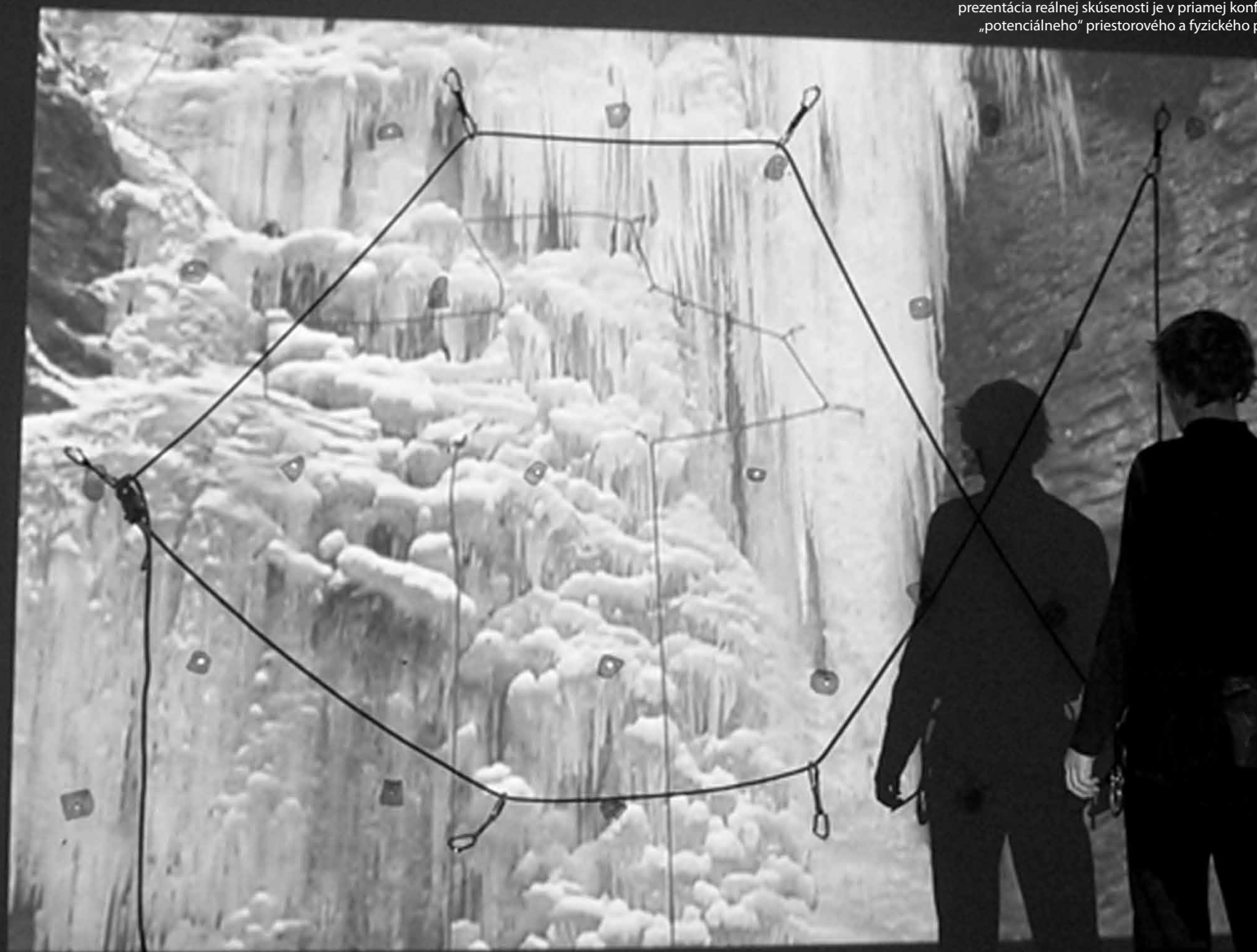
Štúdium

- 2008 – 2014 ArtD., Vysoká škola výtvarných umení, Bratislava (SK)
2001 – 2007 ateliér Socha a priestor (prof. Jozef Jankovič, akad. soch.),
Vysoká škola výtvarných umení, Bratislava (SK)
2005 – 2006 semestrálna stáž, Facultat de Belles Arts, Barcelona (ES)
2004 – 2005 semestrálna stáž, Faculdade de Belas Artes, Porto (PT)

Samostatné výstavy

- 2015 Mohutnosti, Oblastná galéria v Liberci (CZ)
Something in the Silence (s Jiřím Petrbokom), Zahorian&co
Gallery, Bratislava (SK)
2014 Mohutnosti, Kunsthalle, Košice (SK)
2013 YIA Art Fair – young international artists (reprezentovaný
Zahorian&co Gallery, Bratislava), Paríž (FR)
ALL GOOD THINGS AIM AT THE SAME POINT, Zahorian&co Gallery,
Bratislava (SK)
2012 Skála, Galerie Die Aktualität des Schönen..., Liberec (CZ)
Moréna, Slovenský inštitút, Praha (CZ)

Štefan Papčo: Nakresli cestu, 2004, interaktívna videoinštalácia, 450 x 300 cm, video 5,30 min.
Interaktívna videoinštalácia vyzýva diváka na lezenie s autorom (lezcom) na zamrznutom ľadopáde. Re-
prezentácia reálnej skúsenosti je v priamej konfrontácii s neuskutočniteľnou imitáciou zážitku. Okrem
„potenciálneho“ priestorového a fyzického prepojenia dvoch rozdielnych priestorov a osôb vzniká
spoločný finálny produkt – kresba lanom.

- 2010 Moréna, Galéria mesta Bratislavy, Bratislava (SK)
Terra Cognita (s Danielou Krajčovou), Nitrianska galéria – Bunker, Nitra (SK)
- 2009 Zkročená hora, Pavilon, Praha (CZ)
Tatra – Version, bývalá elektrárň LYSE, Florli (NO)
Double Fall, Galéria Cypriána Majerníka, Bratislava (SK)
- 2008 Indoor Sunset, 13M3, Bratislava (SK)
Vertical Holidays, Kaplnka sv. Jána, Bratislava (SK)

Kolektívne výstavy

- 2015 ROMA VERSO EXPO „Artisticamente...“, Palazzo Vittoriano, Rím (IT)
La Confidentielle du YIA #2, Paríž (FR)
ArteFiera, Bologna (IT)
- 2014 YIA Artfair, Paríž (FR)
Past → Present → Past, Karlin Studios, Praha (CZ)
Dve krajiny. Obraz Slovenska: 19. storočie x súčasnosť, Slovenská národná galéria, Bratislava (SK)
Sníl si o horách? III, České centrum, Praha (CZ)
VII. Nový zlínský salon, Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně (CZ)
Hast du Bergen geträumt II, České centrum, Berlín (DE)
ArteFiera, Zahorian&co Gallery, Bologna (IT)
- 2013 Pražské bienále 6, Nákladové nádraží Žižkov, Želivského 2, Praha (CZ)
Expansive Limits – Daniela Antonelli, Lucas Maddock a Štefan Papčo, Residency Unlimited, New York (US)
Arte Fiera Bologna, Zahorian&co Gallery, Bologna (IT)
- 2012 Exhibition Two, Zahorian&co Gallery, Bratislava (SK)
VI. Zlínský salon mladých, Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně (CZ)
Jeune Création Européenne, Biennale of Contemporary Art, Klaipeda Exhibition Hall, Klaipeda (LT), Kunsthau Hamburg (DE), Galéria mesta Bratislavy (SK), Art Exhibition Hall, Pécs (HU), Galerie im Traklaus, Salzburg (AT)
Zero Years, Slovak art 1999 – 2011, Modern, Debrecín (HU)
Pripraviť sa, pozor, štart!, Nitrianska galéria, Nitra (SK)
Open studio, Dumbo arts festival, New York (US)
- 2011 Open studio, Dumbo arts festival, New York (US)
Mapy I, Galéria mesta Bratislavy, Bratislava (SK)
Mapy II, Slovenská národná galéria, Bratislava (SK)
Odzbrojujúci, Galéria Cypriána Majerníka, Bratislava (SK)
Jeune Création Européenne, Biennale of Contemporary Art, La Fabrique, Paríž (FR)
Nulté roky, Slovenské výtvarné umenie 1999 – 2011, Považská galéria umenia, Žilina, Dom umenia, Bratislava (SK)
Pleso, MeetFactory, Praha (CZ)

Štefan Papčo: Nakresli cestu, 2004, interaktívna videoinštalácia, 450 x 300 cm, video 5,30 min.

Štefan Papčo: Skrotená hora, 2009, laminát, 450 x 280 x 240 cm

- 2010 Finalisti ceny Oskára Čepana, Galéria Medium, Bratislava (SK)
Očami neviditeľné. Reflexia kresťanstva v súčasnom umení, Dom umenia, Bratislava (SK)
11 zastavení, Klarisky, Bratislava (SK)
- 2009 Jeune Création – Le Centquatre – Paris, Paríž (FR)
Model, Galéria mesta Bratislavy, Bratislava (SK)
Miesto, kde se poplácává po zádech, kde se roní slzy..., Šalounova vila, Praha (CZ)
TBD Kingdom, Galéria Medium, Bratislava (SK)
ATLANTIS: Hidden Histories – New Identities, Open Gallery, Bratislava (SK)
- 2008 1960 — present, Slovak art + Czech guests, Galéria hlavného mesta Praha, Dům U Zlatého prstenu, Praha (CZ)
TB Dalane Kunstprosjekt, European Capital of culture, Stavange 2008, Eigersund (NO)

Ocenenia

- 2014 Cena Nadácie Novum (SK)
- 2013 Cena Nadácie Tatrabanky – Mladý tvorca (SK)
- 2011 Best Open Studio, Dumbo Arts festival, New York (US)
DAF Grand Prize (one year free rent studio in New York), Dumbo Arts festival, New York (US)
- 2010 Finalista ceny Oskára Čepana (SK)
- 2009 Meulenstein Art Award, Danubiana Meulenstein Art Museum, Bratislava-Čunovo (SK)
- 2006 Prvá cena, Erasmus exhibition: My Neighborhood, Porto (PT)

Rezidencie

- 2013 Artist in residence, Residency Unlimited, New York (US)
- 2011 Artist in residence, Triangle Arts Association, New York (US)
- 2009 Artist in residence, Florli (NO)

Zastúpenie v zbierkach

- Museum Caldic Collectie (NL)
- Slovenská národná galéria, Bratislava (SK)
- Galéria Cypriána Majerníka, Bratislava (SK)
- Galéria mesta Bratislavy, Bratislava (SK)
- Zámek Třebešice (CZ)

Štefan Papčo: Vetrovka, zo série Všetky dobré veci..., 2013, drevo, 95 x 190 x 70 cm

Celkový pohľad na inštaláciu Mohutnosti, ktorá pozostáva z oceľových modelov mentálnej architektúry (vizualizácia horolezeckých prvovýstupov) s procesuálnymi a materiálovými zásahmi prostredníctvom silikónu, betónu, farby a pod. V popredí Centrálly pilier, 2014, železo, silikón, 130 x 65 x 55 cm

“I try to look at something such as love also through the mountains”

Štefan Papčo in an interview with Daniel Grúň

Abstract

Sculptures by Štefan Papčo express a physical experience with the monumental work of nature extending beyond any individual, which is, in his artwork, conveyed by numerous references to the culture of mountain climbing. On the other hand, in the strenuous, sometimes even robust search for any expression, we can observe a testimony about mountains, rocky massifs and their physical conquest. Recording this experience into a visual language could be simply called a search for new articulations of some of the classic challenges of sculpture: 1) the mediated presence of the sculpture; 2) the transformation of the found object, e.g. an artificial climbing wall; 3) the transcription of the mountain massif's topography into spatial architecture; 4) the search for the balance between the full and the negative space.

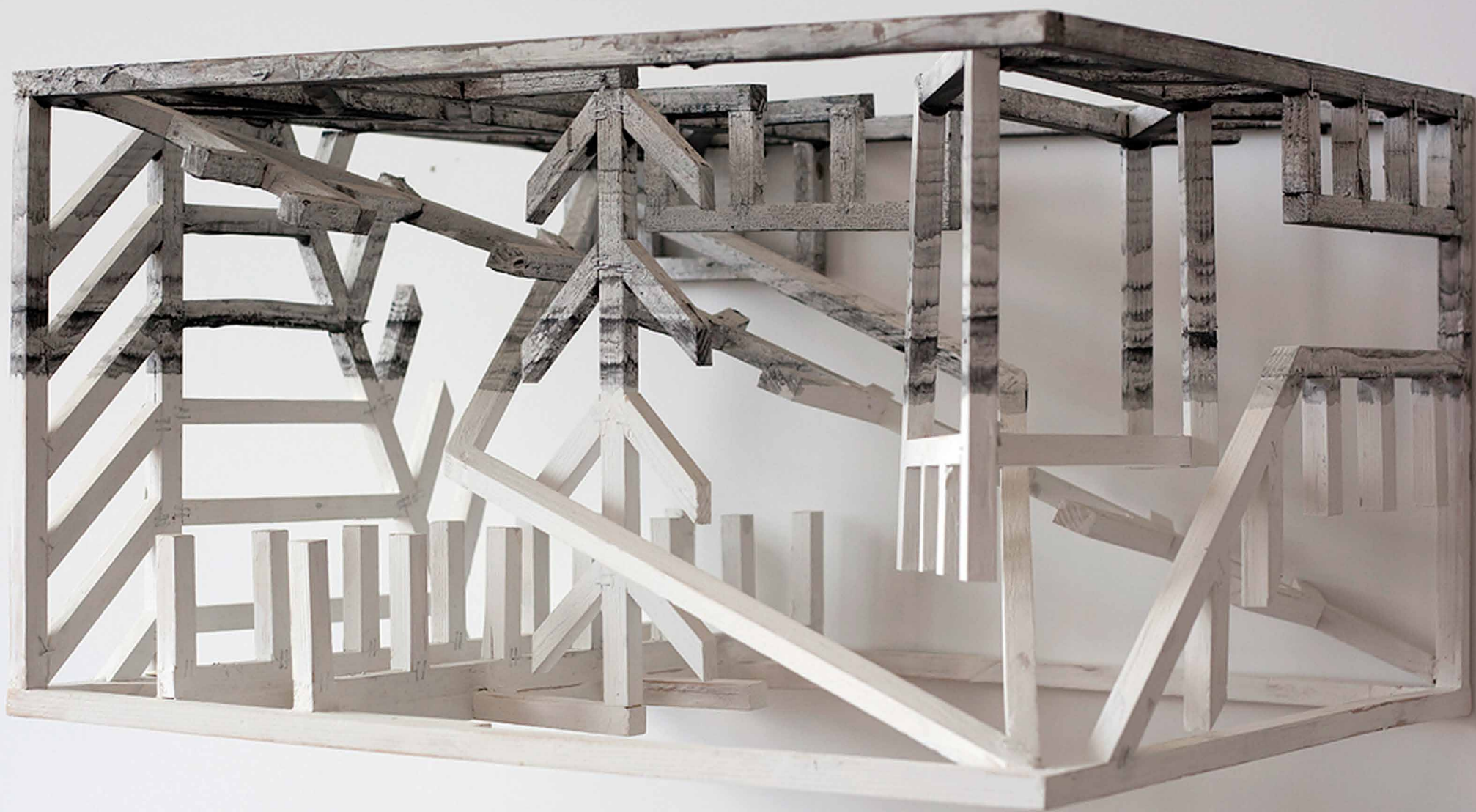
Daniel Grúň is an art historian and writer. He studied art history at Trnava University. In 2009 he completed his PhD thesis and published a book titled *Archeology of Art Criticism*. Currently he works as an Assistant Professor in the Department of Theory and History of Art, Academy of Fine Arts and Design in Bratislava. In 2010 he won the working grant of Igor Zabel Award for Culture and Theory and in 2012 he was awarded Fulbright scholarship.

Štefan Papčo: Centrálny kút, zo série Mohutnosti,
2014, železo, silikón, 130 x 130 x 70 cm

„Cez hory sa snažím pozerat' aj na niečo také, ako je láska“

Štefan Papčo v rozhovore s Danielom Grúňom

Štefan Papčo: Deviata vlna, 2012, drevo, 40 x 40 x 60 cm

Sochy Štefana Papča vyjadrujú fyzickú skúsenosť s monumentálnym, jednotlivca presahujúcim dielom prírody, čo v jeho tvorbe sprostredkujúajú mnohopočetné odkazy na kultúru horolezectva. Na druhej strane, v namáhavom, miestami až robustnom hľadaní výrazu sledujeme výpoveď o horách, skalných masívoch a ich fyzickom zdolávaní. Zaznamenávanie tejto skúsenosti do vizuálnej reči by sa dalo jednoducho pomenovať ako hľadanie nových artikulácií niektorých klasických sochárskych problémov: 1. sprostredkovaná prítomnosť sochy; 2. transformácia nájdeného objektu, napr. umelej lezeckej steny; 3. prepis topografie horského masívu do priestorovej architektúry; 4. hľadanie rovnováhy plného a negatívneho priestoru.

Riešenie týchto sochárskych problémov súvisí s prehodením vertikality, ako aj s opätovným nastolením otázky miesta pre sochu. Využitie technológie prenosu dát z nedostupných končín do galerijného priestoru otvára možnosti jedinečnej prítomnosti sochy na vybranom mieste, ktoré je od diváka vzdialené tisíce kilometrov. Osobitou črtou týchto diel je „vpísanie“ fyzickej skúsenosti s lezením a etických hodnôt zápasu so skalnou stenou do živeľnej krásy sochárskeho objektu.

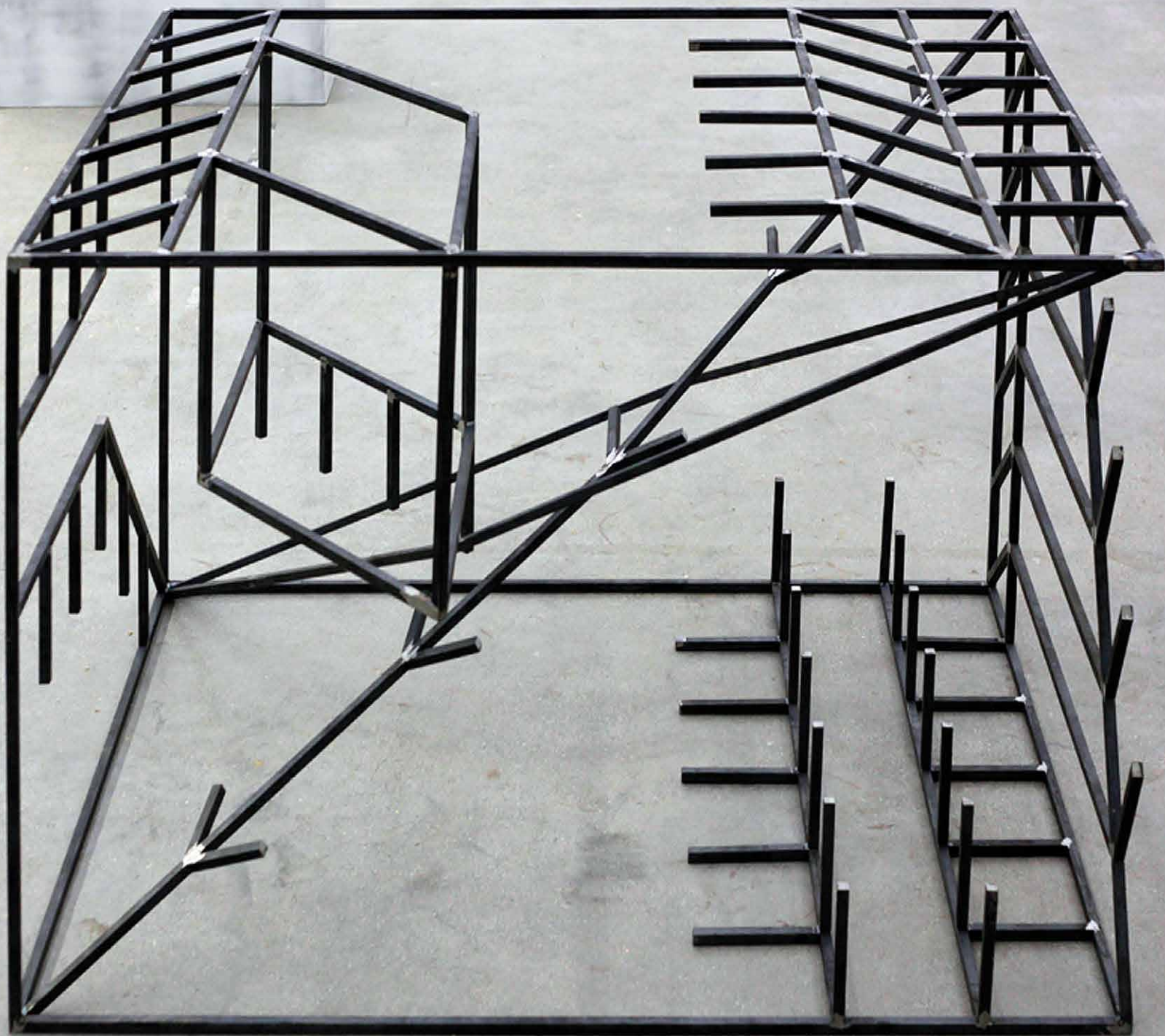
Papčo ako zručný rezbár pracuje najmä s drevom, tvorí figurálne sochy, objekty definovaných priestorových útvarov alebo prenesených prírodných architektúr. Ide o objekty, do procesu tvorby ktorých vstupuje viacnásobne práca so sprostredkovaným obrazom. Iniciačným bol pre Papča kontakt s osobnosťami staršej generácie československého horolezectva. Práve diskusie a osobná iskra viedli k uplatneniu dokumentácie lezeckých výstupov zo sedemdesiatych a osemdesiatych rokov 20. storočia. Papčo svoje diela umiestňuje do galerijných priestorov ako sochárske inštalácie, ktoré ovplyvňujú a menia vnímanie celkového prostredia. Prvotným impulzom k tomuto rozhovoru bolo dozvedieť sa čosi o vášňach, ktoré Štefana Papča udržiavajú v pracovnom nasadení.

Daniel Grúň: *Deň pred Silvestrom sme spoločne vystúpili pod Galériu Ganku. Rozprával si mi o štítoch v Bielovodskej doline, o výstupových cestách. Keď som videl tvoju výstavu Mohutnosti v Kunsthalle v Košiciach, bolo mi jasné, že hory sú vaše, od ktorej sa azda ani nedá odpútať. Vieš si predstaviť, že by si pracoval s celkom inými témami?*

Štefan Papčo: Myslím si, že vo veciach, ktoré robím, sú prítomné hory, ale dúfam, že je tam zároveň aj niečo iné. Cez hory sa snažím pozerieť – a teraz to vyznie asi dosť pateticky – aj na niečo také, ako je láska. A vlastne aj v spôsobe, akým to v horách nachádzam, vidím prepojenie, ako jeden vnútorný svet, ktorý sa odráža vo viacerých hraniciach, ako dotyk s blízkymi, ako dotyk s horou a s človekom. Je to pre mňa v podstate jednota.

Daniel Grúň: *Mohol by si byť konkrétnejší? Máš na mysli lásku ako neredukovateľný cit alebo konkrétnu podobu lásky k niečomu či niekomu?*

Štefan Papčo: V horách vnímam lásku k človeku. Je to ako klasický pojem

Štefan Papčo: Deviata vlna, zo série Mohutnosti, 2014, železo, 130 x 240 x 140 cm

vznešeného. Cez veci, ktoré robím, sa to snažím ohmatávať. Je to zároveň jedna z tém, v ktorej by som možno zotrval aj nejakým celkom iným spôsobom.

Daniel Grúň: *Patríš k umelcom, ktorí ponúkajú divákovi cestu. Často je to výstupová trasa alebo doslova putovanie krajinou, ale mám tu na mysli aj cestu v symbolickej rovine. Zaoberáš sa tým, ako sa človek môže zmeniť vo vzťahu k prírode, čo potrebuje, aby prežil, aby zvládol sám seba?*

Štefan Papčo: Už v jednej z mojich prvých prác – kresbe lanom pri lezení a neskôr aj v diplomovke som chcel zaznamenať, akou premenou človek prechádza počas vertikálneho výstupu vo fyzickej rovine a ako spoznáva sám seba a tiež toho druhého, s ktorým stúpa hore. Odtiaľ pramení môj záujem o prepojenie vnútornej vertikality s tou fyzickou, ako aj o to, čo objavujeme, keď sa snažíme obsiahnuť priestor, ktorým stúpame. Nevyšlo to ideálne, lebo veci, ktoré sa robia v krajine, sú nepredvídateľné, ale čo sa podarilo, bol pokus viesť dialóg s krajinou. Samotné lezenie vnímam ako poctivý, úprimný dialóg s priestorom. Pri postupe krajinou vnímam skaly ako sochárske tvary. Kúty, piliere, platne, systémy prasklín a špár predstavujú haptický priestor, ktorý sa zrkadlí v mojej hlave. Obzvlášť keď robíš novú cestu, prežívaš zmes radosti a strachu – nikdy nevieš, čo ťa čaká. Je to absolútne dobrodružstvo.

Daniel Grúň: *Je to ten moment, kedy šport prechádza do niečoho iného, povedzme spirituálneho?*

Štefan Papčo: Keď máš cestu zakreslenú v mape, alebo ju vidíš v schéme, tak vieš, čo môžeš očakávať. Keď však nalezieš do nejakej platne, kde očakávaš špáru, v ktorej sa zaistíš, ale ona tam nie je, ty odlezieš pätnásť metrov a nevieš, čo ďalej, to je vážna vec. Prvovýstupy alebo miesta pádu sú veľkou školou, kde si uvedomíš svoje limity.

Daniel Grúň: *Vráťme sa však k sochárskej disciplíne. Považujem ťa za umelca, ktorý si je dobre vedomý toho, aký výtvarný jazyk používa, ako ho rozvíja a kam s ním smeruje. Čo ťa viedlo k tomu, že si si svoj priestor v sochárstve takto vymedzil?*

Štefan Papčo: Lezenie nastavilo môj záujem aj optiku, v ktorej sa mi objavilo to, čo je pre mňa zaujímavé. Keď som povedal, že lezenie vnímam ako bytostne spojené s priestorom, tak potom aj sochu vnímam ako pokračovanie tohto dialógu. Ďalej sa ho snažím rozvíjať situovaním sochy v konkrétnom priestore. Príkladom by mohlo byť virtuálne súsošie *Občania*, kde je vytvorená socha aktérom – performerom, prostredníctvom ktorého vykonávam akciu v prírode, nechávam na ňu vplývať horské prostredie.

Daniel Grúň: *Môžeš to rozvinúť? Ako sa socha môže stať performerom?*

Štefan Papčo: Ide o virtuálne súsošie alebo tiež antimonument, ktorý historicky čerpá z obdobia normalizácie. Predobrazom súsošia je päťica horolezcov, ktorí prostredníctvom svojej aktivity v horách prekročili obmedzenia danej doby. Ako

Štefan Papčo: Severný pilier, zo série Mohutnosti, 2014, silikón, 130 x 40 x 25 cm

Štefan Papčo: Moréna, 2012, preglejka z 10 rokov používanej umelej horolezeckej steny, 130 x 70 x 30 cm, inštalácia v Galérii Die Aktualität des Schönen..., Liberec, Česká republika

základ som vytvoril drevené figurálne portréty v bivačovacích pozíciách, ktoré postupne umiestňujem do skalných stien rozličných pohorí v rámci Európy. Každá socha bude niekoľko rokov snímaná IP kamerou napojenou na internet. Finálnym výstupom bude päťkanálová videoinštalácia v reálnom čase. Vďaka poveternostným podmienkam a charakteru konkrétnych miest začnú sochy v reálnom čase ožívať alebo dýchať a vytvoria tak virtuálny dialóg. Druhá línia tvorí to, ako mám zážitkovo spracované niektoré cesty, ako si ich predstavujem. Niektoré cesty som ani neliezol, ale stačí mi vnímať ich názov, aby som mal dôvod ich spracovať. Túto druhú líniu volám mentálne architektúry, kde pracujem so systémom značiek z konkrétnych výstupových ciest. Vzniká tak nová hmota, abstraktný objekt, kumulácia predstavy o danom priestore a súčasne je to tiež priestor pre predstavu diváka. Na jednej strane ma zaujíma čosi nehmotné, čo sa snažím vtesnať do kontúr, s ktorými pracujem, na druhej strane je to proces, cez ktorý sa snažím komunikovať prostredníctvom bivačujúcich horolezcov.

Daniel Grúň: *Zaujíma ma tvoj názor na galériu ako bielu kocku (white cube). Často ako sochár prinášaš do galérie veci zvonka, inštaluješ tam objekty obrovských rozmerov. Tvoje diela v zásade reflektujú vonkajškový svet – sú o vnímaní krajiny a človeka v extrémnych situáciách. Pozeráš sa na galériu ako viac-menej neutrálny architektonický priestor, v ktorom rozohrávaš svoje diela, alebo uvažuješ aj o iných aspektoch galerijného priestoru?*

Štefan Papčo: U nás, v našom prostredí je ťažké nájsť priestor ako white cube a urobiť niečo, čo môžeš odtiaľ preniesť kamkoľvek. Moje veci vznikajú v určitej jednote s vybraným priestorom, ako istým spôsobom sochárska inštalácia. Najmä keď robím samostatnú autorskú výstavu, snažím sa o to, aby sochy, ktoré tam vystavím, spoločne fungovali ako jeden celok.

Daniel Grúň: *Charakterizoval by si svoje najzásadnejšie výstavy ako sochárske inštalácie?*

Štefan Papčo: Určite áno. Pre mňa je dôležité, aby bol divák, ktorý prechádza priestorom, pozvaný vstúpiť do samotného diela a hlbšie ho precítiť. Autentický zážitok z lezenia sa do sochy preniesť nedá, ale ide o inú formu prežívania. To, čo prenášam do galérie prostredníctvom sochy, je dialóg. Pokračujem v dialógu s horskou krajinou.

Daniel Grúň: *Ako vnímaš svoje komorné plastiky vo vzťahu k rozmerným priestorovým inštaláciám?*

Štefan Papčo: Pre mňa je to v podstate rovnocenné. V menších prácach si overujem, aké mám možnosti, ale je pre mňa prirodzenejšie uvažovať vo väčších rozmeroch. Obdivujem umelcov, ktorí v malých mierkach dokážu vytvoriť veľké napätie.

Daniel Grúň: *Je pre teba dôležitejšia vertikála alebo horizontála?*

Štefan Papčo: Bez názvu, 2012, bronz, 40 x 24 x 10 cm

Štefan Papčo: Andrej zo súsošia Občania, 2015, drevo

Štefan Papčo: Bivak, 2008, site specific inštalácia, drevo, 40 x 70 x 60 cm,
IP kamera, online internetový prenos
Obr. na s. 102 Záber z vynášania a osadenia drevenej plastiky
Obr. na s. 103 Zábery z online internetového prenosu

Štefan Papčo: Napríklad košická výstava *Mohutnosti* bola založená na horizontále. *Tatranská architektúra* je zase o vertikále. V oboch prípadoch sa snažím vyvolať pocit, že virtuálne prechádzaš tým priestorom niekam. Priestor bývalého bazéna v košickej Kunsthalle vo mne evokoval pocit plávania, takže to malo vplyv na samotnú inštaláciu.

Daniel Grúň: Je zaujímavé, že tvoje sochy sú statické objekty, ale neustále rozprávaš o pohybe. Čím to je?

Štefan Papčo: Asi je to tým, že mám rád pohyb. Napríklad tanec. Je to prirodzené.

Daniel Grúň: V posledných rokoch pribúdajú na slovenskej scéne umelci, ktorí sa cielene vracajú k esencii, povedzme podstate maliarskej, respektíve sochárskej disciplíny. Takto vnímam aj tvoju tvorbu. Veríš sochárskemu remeslu, pracuješ s overenými sochárskymi postupmi, vystavuješ dotiahnuté a precízne vypracované sochy. Vnímaš svoju tvorbu ako súčasť nejakého širšieho prúdu?

Štefan Papčo: V mojom prípade je to tým, že práca s drevom mi už od raného detstva robí radosť. Nikdy som nezažil niečo podobné ako pri práci na soche, keď ju postupne staviaš a vynára sa ti tvar. Je to o radošti. Najlepšie je robiť to, z čoho máš radosť. Keď máš radosť pri tom, ako sochu tvoříš, potom je predpoklad, že sa kus z nej prenesie aj na tých, ktorým ju adresuješ.

Daniel Grúň: Aký vplyv má podľa teba na radosť z tvorby trh s umením? Pociťuješ vedome alebo nevedome tlak galeristov na to, ako bude socha vo výsledku vyzerat?

Štefan Papčo: Je to záležitosť, s ktorou sa treba naučiť fungovať. U mňa, našťastie, nejde nič prudkými skokmi, všetko sa vyvíja postupne. Galeristi, s ktorými pracujem, nátlak nevyvíjajú.

Daniel Grúň: Je tam pozitívna spätná väzba?

Štefan Papčo: Často sa stáva, že prídeš do bodu, keď váhaš, akým smerom sa uberať. Samostatná výstava je spojená s množstvom váhania. Keď vidíš a vnímaš spätnú väzbu, posúva ťa to dopredu.

Daniel Grúň: Počas pobytu v New Yorku si mal príležitosť zažiť činnosť profesionálnych galérií a konfrontovať sa s výstavnými podmienkami, aké sa u nás len postupne naplňajú. Ako ťa to v tvojej práci ovplyvnilo? Osobne tam vnímam značný vplyv v tom, ako umiestňuješ svoje sochy v priestore, ako im vytváraš podmienky na divácky zážitok. To je prax, ktorá na Slovensku nie je celkom udomácnená.

Štefan Papčo: U nás sú ľudia zaťažení na informáciu, ktorú potrebujú k dielu dostať. Tam veci fungovali viac na intuitívnej úrovni, kedy máš z diela bezprostredný zážitok. To mi pomohlo, aby som sa do veľkej miery uvoľnil.

Ďakujem za rozhovor.

Štefan Papčo: Hudson River, 2012, polystyrénové naplaveniny z rieky Hudson, preglejka, variabilné rozmery

Štefan Papčo: Ružové plamene, 2014, železo, silikón, 130 x 180 x 95 cm

Daniel Grúň je historik umenia a spisovateľ. Študoval dejiny umenia na Trnavskej univerzite. V roku 2009 obhájil dizertačnú prácu, ktorá vyšla knižne pod názvom *Archeológia výtvarnej kritiky*. V súčasnosti je odborným asistentom na Katedre teórie a dejín umenia Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave. V roku 2010 získal pracovný grant nadácie Igora Zabela a v roku 2012 Fulbrightovo štipendium.

Štefan Papčo: Neklidné duše 7+, 2009, preglejka, 540 x 330 x 160 cm.
Autor fotografií: Štefan Papčo